

Доходи населення є економічною основою відтворення та розвитку людського потенціалу. В Україні в період ринкових трансформацій відбулося різке зниження реальних доходів населення, яке не вдалося ліквідувати до теперішнього часу. На сучасному етапі одним із найбільш важливих завдань соціальної політики України є забезпечення неухильного та динамічного зростання реальних доходів усіх верств населення та створення умов формування середнього класу

Держава має сприяти підвищенню рівня економічної незалежності населення шляхом зростання трудових доходів та доходів від підприємницької діяльності. Отже необхідно забезпечити суттєве зростання оплати праці на основі підвищення якісних характеристик робочої сили, нагромадження людського капіталу та ефективного його використання у виробничому процесі. Необхідно також створити сприятливі економічні, організаційні та правові умови для розвитку підприємницької діяльності, підвищення її ефективності та виведення із тіньового сектору економіки.

Список використаних джерел:

1. Лютий І.О., Боринець С.Я., Варналій З.С. та ін. Фінанси: підручник/ Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – 720 с.
2. Калина А. В. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Калина. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 498 с.
3. Юхименко П.І., Бойко С. В., Голубка С.М. та ін. Фінанси: підруч. /К.: Центр учбової літератури, 2018. – 416 с.

Македон Галина

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Соціальна сфера в Україні стикається з значними викликами, зокрема зниженням ВВП на душу населення, значним соціальним розшаруванням, включаючи територіальні дисбаланси, та високий рівень тіньової економіки. Також вагомими проблемами є не ефективна нормативно правова база в соціальній сфері, недостатнє державне фінансування соціальних програм, скорочення середньої тривалості життя, зниження чисельності населення, погіршення стану соціальної інфраструктури.

В Україні, видатки на соціальний захист є одними з найважливіших статей у Державному бюджеті. Фінансування видатків на соціальний захист населення регулюється статтями 87-91 Бюджетного кодексу України та здійснюється через кошти з державного та місцевих бюджетів [1]. Проте в сучасних умовах, засобів для фінансування цих програм недостатньо, що ставить під загрозу їх ефективне виконання. Ключова проблема полягає не лише у недостатній кількості фінансових ресурсів, а й у вмінні ефективно ними розпоряджатися.

Discussion panel 2. «Protection of agricultural producers and economic policy of protectionism of agro-industrial complex. Social disintegration and stratification of society in the face of rising food prices Management and finance in agriculture»

Умови воєнного стану в Україні створили значний виклик для державної системи соціального захисту та соціальних інститутів. Війна призвела до пошкоджень та руйнувань багатьох закладів соціального захисту населення. У таких умовах одним із основних завдань державної політики є забезпечення громадян своєчасною, доступною та якісною соціальною підтримкою. Відтак, показники видатків зведеного бюджету на соціальний захист впродовж 2004—2022 рр. свідчать про значне зростання їх номінальних значень, що було значною мірою зумовлено інфляційними процесами.

Аналізуючи систему бюджетного фінансування соціальної сфери в Україні, можна виявити ряд проблем, що вимагають вирішення. Видатки на соціальну сферу здійснюються як з державного, так і з місцевих бюджетів, розподіляються за різними напрямками, та цільовими програмами, що робить процес фінансування складним, зменшує координацію між різними інституційними ланками та рівнями влади, а також збільшує витрати на адміністрування. З іншого боку, багато існуючих соціальних програм та пільг є неефективними, що призводить до надмірного навантаження на державні фінанси. Фінансові ресурси часто розподіляються без належної уваги до ключових завдань соціального захисту, таких як подолання бідності, скорочення розриву в доходах між громадянами та поліпшення їхнього життєвого рівня.

Видатки на оборону України у 2022 р. зросли майже в дев'ять разів порівняно з попереднім роком, досягнувши 1142,9 млрд. грн. Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення складають 15% бюджету та включають пенсії, допомогу по безробіттю та інші соціальні програми. На фінансування освіти виділено 9,6% видатків, що є досить низьким значенням, зважаючи на важливість інвестицій у освітню сферу для довгострокового розвитку країни. Видатки на охорону здоров'я становлять 7,1%, що також вказує на низький рівень фінансування цієї сфери. Загалом, дані вказують на те, що значна частина коштів державного бюджету спрямовується на оборону, громадський порядок, судову владу та обслуговування державного боргу, тоді як соціальний захист та соціальне забезпечення, займають меншу частину видатків у бюджеті.

Впродовж останніх років в Україні спостерігалось постійне збільшення бюджетних видатків на соціальну сферу, яке охоплює освіту, охорону здоров'я, духовний та фізичний розвиток, а також соціальний захист і забезпечення. Незважаючи на це збільшення, темпи фінансування неспівмірні з рівнем інфляції, що призвело до зменшення реального обсягу фінансування соціальної сфери. В структурі бюджетних видатків, місцеві бюджети відіграють ключову роль у фінансуванні освіти та заходів, спрямованих на духовний та фізичний розвиток. Проте основна проблема соціального захисту та соціального забезпечення в Україні полягає в обмеженості фінансових ресурсів, особливо бюджетних, для повноцінної реалізації вимог чинного законодавства. Діяльність держави у фінансуванні соціальної сфери має велике значення для українського

суспільства, особливо в контексті значного зниження доходів більшості населення та їхньої залежності від державної підтримки в умовах воєнного стану. Однак високий рівень фінансування соціальних видатків, не є свідченням ефективності системи соціального захисту і надання соціальних послуг з точки зору доступності та якості. Оскільки соціальний розвиток та захист населення є взаємопов'язаними, ефективність фінансування також залежить від якості і координації різних соціальних програм та ініціатив.

Удосконалення системи соціального захисту вимагає впровадження структурних змін у бюджетно-податковій політиці країни, удосконалення державного управління і покращення якості прогнозування соціально-економічного розвитку суспільства на середньострокову перспективу. Реформи в сфері соціального захисту в Україні, потребують негайних заходів від держави для посилення ролі недержавних інститутів, що сприятиме зменшенню тиску на державу. Водночас необхідним є розробка концепції соціальної політики України, яка стане основою для подальшого реформування системи соціального захисту, включаючи фінансове забезпечення; перегляд кількості бюджетних соціальних програм і їх відповідність сучасним реаліям та глобальним викликам, що стосуються фінансового забезпечення; удосконалення нормативів соціальних видатків; розробка заходів для стимулювання недержавного сектора у фінансовому забезпеченні окремих напрямків системи соціального захисту; удосконалення процесу планування бюджетних видатків на соціальну сферу.

Список використаних джерел:

1. Видатки зведеного бюджету України. Державна служба статистики України. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022.
2. Іщук Л. І., Дацюк Ю. С. Роль місцевих бюджетів у фінансуванні соціальної сфери: теоретичні та практичні аспекти. Економічний форум. 2020. № 3. С. 110—117. 5. Виконання доходів місцевих бюджетів. Міністерство фінансів України. URL : <https://mof.gov.ua/uk/vykonanniadokhodivmistsevykhbiudzhetiv>

*Маслак Юлія,
студентка 2 курсу спеціальності «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: к.е.н., доцент Дворник Інна
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

АНАЛІЗ ШЛЮБІВ ТА РОЗЛУЧЕНЬ КРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ

Структурний аналіз шлюбів та розлучень є теоретичним підходом, що досліджує структуру сімейних відносин та процеси, що відбуваються у шлюбі та розлученні. Об'єктом дослідження є сімейні відносини, включаючи їхню структуру, динаміку та вплив на стабільність шлюбу. Таким чином структурний аналіз розглядає шлюб та розлучення як соціальні явища з важливими економічними та соціальними наслідками.

Ключові концепції аналізу включають сімейну структуру, ролі, комунікацію, владу і вплив, стабільність і зміни. Цей підхід допомагає розуміти